

Neděle 11. po sv. Trojici

L18, 9-14

23.8.2020

Pozdrav:

Pomoc naše a počátek náš je ve jménu Hospodina, kterýž učinil nebe a zemi,
kterýž je věrný ve svém milosrdenství a díla rukou svých nikdy neopouští.

Introit:

Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje,
pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti,
moji nepravost smyj ze mě dokonale, očist' mě od mého hříchu!

Píseň: 688

Čtení: L15, 11-32

Píseň: 198

Kázání: L18, 9-14

Příklad o farizeovi a celníkovi je zařazen do série podobenství. Podobenství mluví o modlitbě, která se spoléhá na milosrdenství Boží. Ježíš dává za vzor lidi, kteří přetrhali všechny konvence. Přetrhali vše, co ve společenství věřících tvoří páteř zdravých lidských vztahů. Dalo by se říci, jsou to lidé, kteří nedělají, co se má činit a patří ke slušnému vychování – tak mnohdy nazýváme chování, které nevybočuje z takzvaného normálu.

Není také bez zajímavosti, že řada těchto podobenství končí Ježíšovým výrokem o dětech a království Božím. O tom, že jediné dětská důvěra v Boha je vstupenkou do Božího království.

Měli bychom si uvědomit, že podobenství Ježíš neříká ani farizeovi, ani celníkovi. Říká jej svým učedníkům, tedy nám. Ježíšovo podobenství je o lidech, nikoli jen nějaký příkladný příběh, nad kterým bychom měli potrást hlavou a říci: my víme. Možná, že svědek víry Lukáš zde neměl na mysli konkrétní partnery rozhovoru. Sebedůvěra naproti důvěře v Boha. Sebedůvěra, jejímž důsledkem je přeceňování sebe a znehodnocování ostatních lidí.

Ježíš představuje dva protagonisty příběhu. Farizej a celník. Dva protipóly. Dva, kteří by se za okolností mimo chrám jen těžko potkali. Přesto vstupují do chrámu a jsou v chrámu

současně. Oba dva spojuje touha modlit se. Oba dva spojuje víra v milosrdného Boha, Boha zástupů.

Pravděpodobně je čas modliteb. Pravděpodobně oba chtějí svému srdci ulehčit a vylít jej před Pánem Bohem. *Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil.* Postoj farizea je postojem, který je předepsán tórou. Modlíci má stát, obličej obrácený k nebi a prázdné ruce zdvižené k Pánu Bohu. Farizej nic nezanedbává, nic neopomíjí. Dělá vše tak jak se má, jako syn milosrdného otce z podobenství o marnotratném synu.

Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil. Farizeus se modlí. On se nemodlí k Bohu. On své pocity, postoje říká sám sobě. Jako by Bůh nevěděl, co dělá. Jako by farizeus se chtěl sám před sebou ospravedlnit, že koná správně. Jeho modlitba je samomluvou. V modlitbě neoslavuje a nedobrořečí Bohu, vyzdvihuje sebe jako vzor všech cností.

Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, dráči (tedy vydřiduchové), nespravedliví, cizoložníci, aneb jako i tento publikán. Možná, že si někdo řekne, co je na této modlitbě tak špatného? Farizej říká jen to, co je pravda. Přiznává se k plnění zákona. Ježíš toto kritizuje. Jako by říkal: To je v pořádku, že plníš zákon, to není tvoje zásluha. To ty ses dal do služeb Hospodina, to ty jsi řekl: ano, chci žít tak, jak je psáno v zákonu. Tak plníš jen to, co máš plnit.

Osten této modlitby tkví v rozhodování farizeje o publikánovi. Automaticky řadí publikána mezi ty, kteří nepatří do společenství chrámu, Izraele, potažmo církve. Lidé, kteří jsou *dráči, nespravedliví, cizoložníci*, ti do církve nepatří. Bezdomovci, všelijak pošramocení lidé, lidé zoufalí, kteří nevědí, co se sebou, lidé obtížní, lidé, kteří propadli drogám, alkoholu, všem možným démoniím, ti do společenství církve nepatří. To je představa nejen farizeje, ale mnohdy i církve.

A přeci publikán přišel. Přišel do společenství lidí, kteří plní své povinnosti, a někdy i nad rámec toho, co je předepsané, jako tento farizej. Publikán přišel, aby ulevil svému srdci a našel někoho, kdo se jej ujme.

Publikán pak zdaleka stojí, nechtěl ani oči k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsy své, řka: Bože, buď milostiv mně hříšnému. (Opět přesněji kraličtí.) Publikán se neodvažuje ani vstoupit tam, kde je vyhrazeno místo pro modlitbu. Nemá ani předepsaný postoj. Nemá nic, co by mohl nabídnout. Má jen sebe a důvěru v milosrdného Boha. Boha, který přijímá. Boha, na kterého může vložit všechno své zděšení z vykonaných skutků. Boha, který ví. Boha, který léčí naše vyprahlá srdce.

Pravím vám, že ten celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, a ne farizeus. Toto Ježíšovo sdělení je ještě provokativnější než celý příběh. Podobenství záměrně nekončí tím, že farizeus a publikán-celník jsou v chrámu. Podobenství pokračuje, farizeus i publikán-celník jdou domů. Oba odcházejí z chrámu. Jsou mimo chrám-kostel. Publikán přichází domů ospravedlněn. Je mu odpuštěno, je svoboděn. Farizeus se vrací se shrbenými zády, zotročený vlastní představou o spravedlnosti Boží. Vlastně ke svému životu Boha nepotřebuje. Povýšil svou sebespravedlnost nad milosrdenství Boží.

Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.

Amen.

Oznámení

Přímluvné modlitby

Otče náš

Poslání:

Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří.
Tak prokázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy.

Požehnání:

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář!
Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi pronárody tvoje spása!

Píseň: 623